

ЕЛЕМЕНТИ РОЛЬОВИХ ІГОР У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В.П. Огієнко, Т.В. Кравченко

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Існує таке поняття, як «теорія ролей». Над цією теорією працювали психологи, соціопсихологи та соціологи. В ній розглядається, що кожна особистість має декілька ролей по відношенню до оточуючого світу (в сім'ї-мама, поза сім'єю- інженер...). Всі ці ролі будуть визначати мовну поведінку людини. В соціумі людина засвоює соціальний досвід. У НЗ ми маємо 2 соціальні ролі: викладач та студент. Рольові ігри дозволяють перейти в «штучний» умовний соціум (уявіть, що ви конструктор-винахідник, ви перебуваєте на конференції, ви представляєте ваш винахід...), де обов'язковим є елемент умовності. Рольові елементи мають великі можливості, що носять мотиваційно- побуджуючий план. Ігри позитивно впливають на формування пізнавальних інтересів студентів, завдяки чому вони свідомо засвоюють мову. В елементі гри присутнє моделювання умов реального життя, де в кожного своя роль і свої цілі. Можливим є конфлікт, опозиція думки, доведення своєї точки зору, аргументація, та інше... Для викладача- це не просто «забавити» студентів, а можливість перевірити, як студенти засвоїли лексичний матеріал, які граматичні конструкції вони використовують, де помиляються та чого не знають. Цей вид діяльності також навчає студентів працювати в парах, в групах, в колективі, що вкрай необхідно буде в подальшому дорослому житті.

Рольові ігри включені у всі підручники та посібники з англійської мови. Як правило, це може бути заключним етапом вивчення теми, який дозволить студенту вийти з набутих знань у світ, поринути у атмосферу, де саме він контролює ситуацію, він діє, аналізує, вчиться мислити, продумувати свій хід, та приймати рішення. Студенти можуть проявити себе як справжні партнери, які шукають шлях до злагодженої взаємодії; вчаться допомагати один одному, вчаться кореагувати свою поведінку у різних кризових ситуаціях. А саме основне для студента, і це не секрет - подолати мовний бар'єр, відчувати, що він говорить, що в нього виходить, що його розуміють.

Існують деякі вимоги до рольових ігор. Різні автори по різному їх розглядають. То ж зробимо узагальнення:

1. Гра має проводитись на основі адекватної реальної ситуації спілкування.
2. Гра має стимулювати мотивацію студентів, викликати інтерес гарно виконати завдання.
3. Рольова гра вимагає ретельної підготовки з боку викладача: визначитись з рівнем володіння ІМ (чим вищий рівень володіння, тим ретельніша

- підготовка), вибрати лексику (завершальний етап проходження); продумати граматичні конструкції, а також фактичну інформацію, яку будуть мати студенти, (або ж вони будуть шукати її самі).
4. Гра має бути так організована, щоб в активному мовному спілкуванні максимально відточувався вивчений мовний матеріал.
  5. Самі ролі викладач або роздає сам, або розігрує (за бажанням студентів). Потрібно надати можливість кожному студентові обрати ту роль, яку він бажає (при чому інколи лідерами можуть бути самі «тихі» студенти); цей вид роботи дозволяє проявити свої здібності не лише в мові, але й особистісні.
  6. Отримавши інформацію та ролі слід пам'ятати, що студенти не повинні обговорювати свої ролі, тренуватися та домовлятися зі своїм напарником. Все має бути спонтанно, експромтом. Ось тут і проявляються їхні здібності, фантазія, креативність, вміння спілкуватися, вміння домовлятися, переконувати та вміння досягати своєї мети.
  7. Атмосфера на занятті має бути дружня, творча, з відчуттям задоволення та впевненості.
  8. Викладачем задається час, визначений для рольової гри.

Існують різні типи вправ як підготовчий етап до рольових ігор (наприклад: уявіть собі, що ви нарешті завершили вашу роботу над проектом, і готові до представлення його на конференції. Запросіть друзів на Вашу конференцію). Далі можна запропонувати проблемні ситуації, в яких студентам ставиться завдання вирішити те чи інше питання (Ви (ваша команда) приїхали на тестування нового приладу. Погодні умови жахливі, це спричинило пошкодження ліній електропередач. Деякі будинки опинились без від світла, в тому числі і ваш). Прийоми навчання, що задовольняють студентів у новизні вивчаючого матеріалу є найбільш сильним мотиваційним фактором. Перед викладачем стоїть проблема у пошуку різних підходів щодо виконання вправ так, щоб це відклалось у пам'яті, та створило стійкі зорові та слухові образи.

М.І. Гез у своїх працях щодо РІ зазначає: «ситуація рольового спілкування являється стимулом до розвитку спонтанної мови, якщо воно пов'язане з рішенням визначених проблем і комунікативних задач. Ціль рольової гри — зосередити увагу учасників на комунікативному використанні одиниць мовлення». Рольова гра сприяє розширенню асоціативної бази мовного матеріалу, де за кожною реплікою є змодельована ситуація дійсності. Рольова гра мотивує саме мовну діяльність, тому що виникає потреба запитати, пояснити, поділитися чи довести. Він уважно слухає інформацію, тому що має відреагувати на неї.

Завдяки рольовим іграм виховуються свідомі дисципліна, готовність включатися в різні види діяльності, працелюбність та самостійність. Вибрана роль дозволяє побачити себе з позиції партнера по грі. Розвивається вміння

контролювати свої вчинки, та вміння оцінювати інших. Крім того, гра допомагає засвоїти правила поведінки у діловій сфері.

Отже, рольова гра для студентів- це мовна, ігрова та навчальна діяльність одночасно, де задіяні безліч процесів одночасно. Вміло організована гра змушує діяти студента, активує його на всі 100 %. Рольова гра виконує орієнтовну- компенсуючу функцію в процесі навчання. В рольових іграх мова- являється засобом комунікації. Немає втоми, студент показує свою винахідливість та кмітливість. Викладач, який творчо підходить до навчального процесу та зацікавлений у тому, щоб його студенти говорили іноземною мовою, обов'язково буде використовувати елементи гри на заняттях.

Література:

1. Алесина Е.В. Учебные игры на уроках английского языка // Иностранные языки в школе. — 1987. — № 4. — С. 4.
2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителя. — 2-е изд., перераб. И доп. — М.: АРКТИ, 2003.
3. РОЛЕВЫЕ ИГРЫ И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ // Молодежный научный форум: Гуманитарные науки: электр. сб. ст. по материалам XVIII студ. междунар. заочной науч.-практ. конф. — М.: «МЦНО». — 2014 —№ 11(17) / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: [https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/11\(17\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/11(17).pdf)
4. Семёнова Т.В., Семёнова М.В. Ролевые игры в обучении иностранным языкам.// Иностранные языки в школе. — 2005. - №1.
5. Создание и проведение ролевых игр на английском языке; методические рекомендации для преподавателей [Текст] :сост. И. Б. Васильева, В. М, Шафоростова; Гос. Ун. школа экономики.—М. : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005.-38, [2] с.